

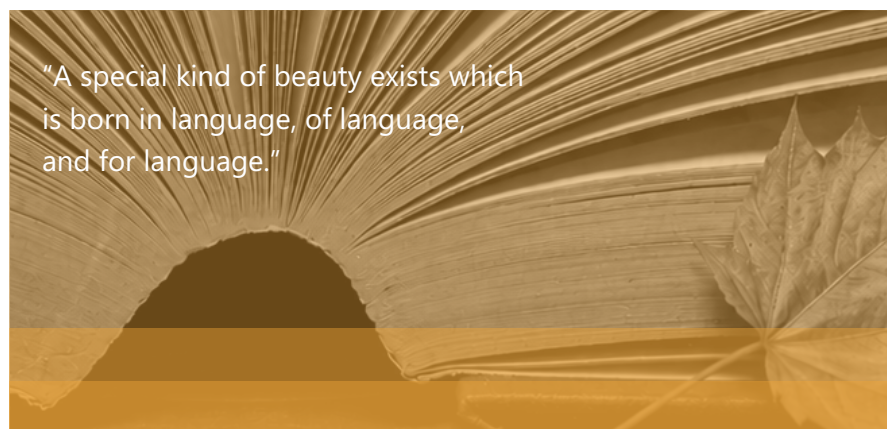

VOLUME 9, SEPTEMBER 2026

ISSN: 3060-4958

"A special kind of beauty exists which
is born in language, of language,
and for language."

**UZBEKISTAN STATE WORLD
LANGUAGES UNIVERSITY**

MORE INFO:

www.lingvospektr.uz

t.me/thelinguaspectrum

Yazdonova M.A.	Cognitive Metaphor in English Digital Discourse: Embodied Schemas in the Conceptualization of Online Activity	163
Choriyeva A.A.	Morphographic and Semantic Integration of English-Derived Lexemes in Uzbek Online Media	172
Rahimjonova G.G'.	Structural Patterns in English and Uzbek Digital Communication Terminology	181
Dzharkinova O.T.	Author – text – director – viewer: reception models and meaning-making strategies in the film discourse of little women	189
Xudayberdiyeva N.S.	National world picture and its representation in different languages	195
Kulmamatov O.A.	Presupposition and implicature as humor-generating mechanisms in discourse	200
Xolmurodova Z.	Semantic reconfiguration of English technology terms in contemporary Uzbek online media	210
PEDAGOGY		217
Nishonbekova S.O'.	Developing reflective and methodological competence in English language teacher education	218
Agzamkhodjaeva S.A.	Inclusive Strategies for Teaching English as a Foreign Language to Students with Diverse Learning Needs in Higher Education	227
Damirova G.O'.	Developing prospective English teachers' written discourse competence in a digital learning environment	234
Prenova G.B.	Linguodidactic foundations for developing communicative competence in pre-service English language teachers	242
Amirova D.B.	Methodological conditions for developing students' critical thinking in English language classes	248
Zoyirova S.M.	The Role of Authentic Materials in English Language Teaching	254
Djabborova N.A.	The role of grammar and vocabulary in the development of oral speech	260
Rustamova N.M.	Reading short stories as a gateway to creative writing: enhancing EFL learners' writing skills through literary input	267
Ibroximova L.I.	The Role of Information Technologies in Foreign Language Learning Process	275
Kurbanova D.Sh.	Task-based teaching of genetic engineering-related vocabulary to medical students in ESP classes: a linguodidactic approach	282
Azadova M.B.	Sociolinguistic Factors Influencing English Language Acquisition Among Secondary School Learners: A Case Study of an IT-Specialized School in Urgench, Uzbekistan	289
Karimova Sh.T.	From context to communication: using authentic texts to develop EFL learners' lexical competence	295

Developing prospective English teachers' written discourse competence in a digital learning environment

Damirova Gulshoda O'tkir qizi

gulshoda1403@mail.ru

Acting Associate Professor,

National Pedagogical University of Uzbekistan

Annotation *This article examines the theoretical and methodological foundations for developing prospective English language teachers' written discourse competence in a digital learning environment. Written discourse competence is interpreted through thematic unity, global and local coherence, cohesion, logical relations, genre appropriacy, and the management of writer-reader interaction. The study reviews Uzbek and international scholarship on foreign language teaching methodology, pedagogical technologies, digital competence, and academic writing in order to clarify the didactic potential of digital tools. A five-stage methodological model is proposed, based on the purposeful use of electronic learning resources, collaborative digital documents, corpus and information-search tools, automated writing feedback systems, AI-assisted tools, and e-portfolios. The model integrates discourse orientation, digital planning, text construction, multi-source feedback, revision, and reflection within a recursive writing process. The article further argues that academic integrity, authorial responsibility, critical evaluation of automated feedback, and sustained teacher mediation should remain essential methodological conditions when digital technologies are incorporated into writing instruction.*

Keywords *Written discourse competence, digital learning environment, prospective English teacher, academic writing, coherence, cohesion, digital feedback, e-portfolio, reflection*

Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozma diskursiv kompetensiyasini rivojlantirish

Damirova Gulshoda O'tkir qizi

gulshoda1403@mail.ru

Dotsent vazifasini bajaruvchi,

O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

Annotatsiya *Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ingliz tilidagi yozma diskursiv kompetensiyasini rivojlantirishning nazariy-metodik asoslari yoritiladi. Yozma diskursiv kompetensiya mavzuviy yaxlitlik, global va lokal koherensiya, kogeziya, mantiqiy bog'lanishlar, janrga muvofiqlik hamda muallif-o'quvchi munosabatini boshqarish kabi tarkibiy komponentlar orqali talqin etiladi. O'zbek va xorijiy olimlarning chet til o'qitish metodikasi, pedagogik texnologiyalar, raqamli kompetensiya va akademik yozuvga oid qarashlari tahlil qilinib, raqamli vositalarning didaktik imkoniyatlari aniqlashtiriladi. Maqolada elektron ta'lim resurslari, hamkorlikdagi raqamli hujjatlar, korpus va ma'lumot izlash vositalari, avtomatlashtirilgan yozma fikr-mulohaza tizimlari, sun'iy intellektga asoslangan yordamchi vositalar hamda elektron portfoliodan maqsadli foydalanishga asoslangan besh bosqichli metodik model taklif etiladi. Model diskursiv orientatsiya, raqamli rejalashtirish, matn yaratish, ko'p manbali fikr-mulohaza, qayta tahrir va*

refleksiyani uzviy bog'laydi. Shuningdek, raqamli vositalardan foydalanishda akademik halollik, mualliflik mas'uliyati va o'qituvchi rahbarligining saqlanishi muhim metodik shart sifatida asoslanadi. Taklif etilgan yondashuv yozish jarayonini ko'rinadigan, bosqichma-bosqich boshqariladigan va diagnostik jihatdan baholanadigan faoliyatga aylantirish orqali talabalarning mustaqil tahrir hamda reflektiv qaror qabul qilish ko'nikmalarini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar Yozma diskursiv kompetensiya, raqamli ta'lim muhiti, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi, akademik yozuv, koherensiya, kogeziya, raqamli fikr-mulohaza, elektron portfolio, refleksiya

Развитие письменной дискурсивной компетенции будущих учителей английского языка в цифровой образовательной среде

Дамирова Гулшода Уткир кизи

gulshoda1403@mail.ru

Исполняющая обязанности доцента,
Национальный педагогический
университет Узбекистана

Аннотация В статье рассматриваются теоретико-методические основы развития письменной дискурсивной компетенции будущих учителей английского языка в цифровой образовательной среде. Письменная дискурсивная компетенция раскрывается через тематическую целостность текста, глобальную и локальную когерентность, когезию, логические связи, жанровую уместность и управление взаимодействием автора с читателем. Анализируются взгляды узбекских и зарубежных ученых в области методики обучения иностранным языкам, педагогических технологий, цифровой компетентности и академического письма, что позволяет уточнить дидактический потенциал цифровых инструментов. Предлагается пятиэтапная методическая модель, основанная на целенаправленном использовании электронных образовательных ресурсов, совместных цифровых документов, корпусных и поисковых инструментов, систем автоматизированной письменной обратной связи, средств искусственного интеллекта и электронного портфолио. Модель объединяет дискурсивную ориентацию, цифровое планирование, создание текста, многоканальную обратную связь, редактирование и рефлексия в рекурсивном процессе письма. Обосновывается также необходимость соблюдения академической добросовестности, авторской ответственности, критической оценки автоматизированных рекомендаций и сохранения ведущей роли преподавателя при использовании цифровых технологий в обучении письму. Предлагаемый подход делает процесс создания текста наблюдаемым, управляемым и диагностически оцениваемым, способствует развитию самостоятельного редактирования, рефлексии и принятия дискурсивных решений будущими учителями.

**Ключевые
слова**

Письменная дискурсивная компетенция, цифровая образовательная среда, будущий учитель английского языка, академическое письмо, когерентность, когезия, цифровая обратная связь, электронное портфолио, рефлексия

Zamonaviy oliy ta'limda raqamlashtirish jarayoni nafaqat o'quv materiallarini elektron shaklga o'tkazish, balki ta'lim faoliyatining mazmuni, metodlari, kommunikatsiya shakllari va baholash mexanizmlarini qayta ko'rib chiqishni talab qilmoqda. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida ilg'or ta'lim standartlarini joriy etish, nazariy bilim berishdan amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'limga o'tish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ustuvor vazifalar qatorida belgilangan (2019). "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi esa davlat va ijtimoiy sohalarida raqamli transformatsiyani jadallashtirish uchun institutsional asos yaratdi (2020). Shu jihatdan pedagog kadrlarni tayyorlashda raqamli kompetensiya va kasbiy-metodik kompetensiyani o'zaro integratsiyalash masalasi alohida ahamiyat kasb etadi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi uchun yozma nutqni egallash oddiy grammatik to'g'rilik bilan cheklanmaydi. U ma'lum kommunikativ maqsadga mos janrni tanlash, fikrni mantiqiy rivojlantirish, matn qismlari o'rtasidagi semantik aloqalarni ta'minlash, o'quvchini yo'naltirish, dalillarni izchil joylashtirish va matnni qayta tahrir qila olishni nazarda tutadi. Bu xususiyatlar yozma diskursiv kompetensiyaning mazmunini tashkil etadi. Raqamli muhit esa ushbu kompetensiyani rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarni – matn yaratish jarayonini kuzatish, hamkorlikda yozish, tezkor fikr-mulohaza olish, ko'p marotaba tahrirlash, elektron portfolioda rivojlanish dinamikasini saqlash va autentik matn korpuslari bilan ishlash imkoniyatini yaratadi.

Maqolaning maqsadi – raqamli ta'lim muhitining didaktik imkoniyatlarini yozma diskursiv kompetensiyaning tarkibiy komponentlari bilan bog'lash hamda bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida ushbu kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi bosqichli metodik modelni nazariy jihatdan asoslashdan iborat. Tadqiqotda ilmiy-metodik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyoslash, umumlashtirish va pedagogik modellashirish usullaridan foydalanildi. Maqola empirik tajriba natijalarini taqdim etmaydi; taklif etilayotgan model keyingi tajriba-sinov ishlarida tekshirilishi lozim bo'lgan metodik konstruktsiya sifatida ishlab chiqildi.

J. Jalolov chet tilini o'rganishning mohiyatini tilni muloqot vositasi sifatida amaliy egallash bilan bog'laydi va chet tilini o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari tegishli metod hamda texnologiyalarni tanlashni taqozo etishini ko'rsatadi (Jalolov, 2012). Mazkur metodik nuqtai nazardan yozma diskurs ham til birliklarini alohida o'zlashtirish emas, balki real kommunikativ vazifani bajaradigan yaxlit matn yaratish faoliyati sifatida tashkil etilishi kerak. Demak, raqamli vositaning qiymati uning yangiligi bilan emas, talabning kommunikativ vazifani bajarishiga, matn maqsadini anglashiga va mazmunni yaxlit shakllantirishiga qay darajada xizmat qilishi bilan belgilanadi.

U.Sh. Begimqulov pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslarini alohida tadqiq etib, ta'limni axborotlashtirishni pedagogik jarayonning tashkiliy va metodik tuzilishi bilan bog'laydi (Begimqulov, 2007). O'.Q. Tolipov va M. Usmonboyeva pedagogik texnologiyalarni o'quv jarayonini maqsadli loyihalash, muayyan fan mazmuniga mos tatbiq

etish va natijadorlikni baholash bilan uzviy holda ko'rib chiqadilar (Tolipov, 2006). A.A. Abduqodirov va D.E. Toshtemirov esa ta'lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasini tizimlashtirib, elektron resurslarni pedagogik maqsadga mos tanlash va qo'llash zarurligini asoslaydilar (Abduqodirov, 2019). Ushbu qarashlar raqamli ta'limni texnik vositalar yig'indisi emas, balki oldindan rejalashtirilgan pedagogik faoliyat muhiti sifatida talqin etishga imkon beradi.

R. Ishmuhamedov va M. Yuldashevning innovatsion pedagogik texnologiyalarga doir yondashuvlarida ta'lim oluvchining faolligi, interaktivlik va faoliyatni natijaga yo'naltirish muhim o'rin egallaydi (Ishmuhamedov, 2016). Yozma diskursiv kompetensiyani rivojlantirish nuqtai nazaridan bu tamoyillar talabaning tayyor matnni qabul qiluvchi emas, balki matnni rejalashtiruvchi, yaratuvchi, tahlil qiluvchi, tahrirlovchi va baholovchi subyekt sifatidagi rolini kuchaytiradi. Raqamli muhit aynan shu faoliyatlarning izini saqlash, ularni qayta ko'rish va o'qituvchi bilan talaba o'rtasidagi fikr-mulohaza siklini uzaytirish imkonini beradi.

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda ham raqamli kompetensiya o'qituvchining texnik ko'nikmalaridan kengroq tushuniladi. DigCompEdu modeli pedagogning raqamli kompetensiyasini professional hamkorlik, raqamli resurslar, o'qitish va o'rganish, baholash, ta'lim oluvchini qo'llab-quvvatlash hamda uning raqamli kompetensiyasini rivojlantirish kabi yo'nalishlarda tavsiflaydi (Redecker, 2017). Bu tasnif bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining yozma faoliyatini tashkil etishda ham dolzarb: raqamli vosita resurs topish uchungina emas, balki yozish jarayonini boshqarish, hamkorlikni yo'lga qo'yish, formativ baholash va refleksiyaning amalga oshirish vositasi bo'lishi kerak.

Yozma diskursiv kompetensiyaning o'ziga xosligi uning matn darajasida namoyon bo'lishidadir. Zamonaviy tadqiqotlarda akademik yozuvdagi diskursiv kompetensiya

mavzuni rivojlantirish, global koherensiya, lokal koherensiya, mantiqiy bog'lovchilar hamda muallif-o'quvchi munosabati kabi o'zaro bog'liq komponentlar asosida diagnostika qilinadi (Wang, 2022). Ushbu tasnif raqamli yozish topshiriqlarini loyihalash uchun muhim mezon beradi. Masalan, avtomatik imlo tekshiruvi asosan lokal til xatolarini ko'rsatishi mumkin, biroq mavzu rivoji, argumentning umumiy mantiqi yoki o'quvchini ishonitirish strategiyasini to'liq baholay olmaydi. Shuning uchun raqamli fikr-mulohaza o'qituvchi va tengdoshlar fikr-mulohazasi bilan uyg'unlashishi zarur.

Janrga asoslangan yondashuv ham yozma diskursni shakllantirishda muhimdir. K. Hyland janr pedagogikasi talabalarga muayyan ijtimoiy va akademik vaziyatda qanday matnlar yozilishi, ularning kommunikativ maqsadi, tuzilishi va til vositalarini anglash imkonini berishini ko'rsatadi (Hyland, 2007). Raqamli muhitda bu yondashuv autentik namunalarni tez topish, bir nechta matnni qiyosiy tahlil qilish, matn strukturasini va diskurs markerlarini belgilash, korpus yoki qidiruv vositalari yordamida tipik birikmalarni aniqlash orqali kengayadi. Natijada talaba namunani ko'r-ko'rona ko'chirmaydi, balki janrning kommunikativ funksiyasini tushunib, o'z matniga ongli ravishda tatbiq etadi.

Shu asosda bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozma diskursiv kompetensiyasini raqamli muhitda rivojlantirish uchun besh bosqichli metodik modelni taklif etish mumkin: 1) diskursiv orientatsiya va janrni tahlil qilish; 2) raqamli rejalashtirish; 3) hamkorlikdagi va individual matn yaratish; 4) ko'p manbali fikr-mulohaza va qayta tahrir; 5) elektron portfolio asosida refleksiya va transfer. Mazkur bosqichlar chiziqli emas: yozuvchi fikr-mulohaza olgach rejalashtirish bosqichiga qaytishi, matn tuzilishini o'zgartirishi yoki yangi dalillarni kiritishi mumkin. Aynan shu rekursivlik yozishni tayyor mahsulot emas, rivojlanuvchi jarayon sifatida o'rgatishga xizmat qiladi.

Raqamli faoliyat/vosita	Metodik vazifa	Rivojlantiriladigan diskurs komponenti	Kutiladigan o'quv harakati
Elektron matn namunalari va korpus/qidiruv vositalari	Janr va diskurs xususiyatlarini kuzatish	Janrga muvofiqlik, mavzuni rivojlantirish, leksik kogeziya	Namunalardagi ritorik bosqichlar, bog'lovchi vositalar va tipik birikmalarni aniqlash
Raqamli konsept-xarita va rejalashtirish vositalari	G'oyalarni ierarxik va mantiqiy tashkil etish	Global koherensiya, argument tuzilishi	Tezis, asosiy dalillar va paragraf funksiyalari o'rtasidagi bog'lanishni rejalashtirish
Hamkorlikdagi raqamli hujjatlar	Birgalikda matn yaratish va kuzatiladigan tahrir	Lokal koherensiya, kogeziya, muallif-o'quvchi munosabati	Taklif berish, izoh qoldirish, tahrir tarixini tahlil qilish
Avtomatlashtirilgan yozma fikr-mulohaza	Tezkor formativ signal berish	Til aniqligi, ayrim kogeziya va uslubiy belgilar	Tavsiyani qabul qilish yoki rad etishni asoslash, xatoni mustaqil tuzatish
Elektron portfolio va reflektiv kundalik	Rivojlanish dinamikasini kuzatish	Metadiskursiv va metakognitiv nazorat	Dastlabki va yakuniy variantlarni taqqoslash, tahrir qarorlarini izohlash

1-jadval. *Raqamli vositalarning yozma diskursiv kompetensiya komponentlari bilan metodik bog'lanishi*

Birinchi bosqich – diskursiv orientatsiya va janrni tahlil qilishda talaba yoziladigan matnning maqsadi, adresati, janri va kutiladigan natijasini aniqlaydi. O'qituvchi elektron platformaga bir nechta autentik namunalarni joylashtiradi va ularni qiyosiy tahlil qilish uchun yo'naltiruvchi savollar beradi: matn qaysi kommunikativ vazifani bajaradi, kirish qismi qanday funksiyani bajaradi, paragraf mavzulari qanday ketma-ketlikda rivojlanadi, muallif o'quvchini qaysi vositalar bilan yo'naltiradi, dalillar qanday bog'lanadi? Bu faoliyat diskursning shakliy belgilari emas, funksional mantiqini anglashga qaratiladi.

Ikkinchi bosqich – raqamli rejalashtirishda talaba matn yozishga darhol kirishmaydi. U tezis, asosiy g'oyalar, dalillar, qarshi fikrlar va xulosaviy umumlashtirish o'rtasidagi aloqalarni konsept-xarita, elektron reja yoki strukturali shablon orqali ko'rsatadi. Shu jarayonda global koherensiya oldindan

loyihalanadi. O'qituvchi rejaning o'ziga fikr bildirishi mumkin; natijada talaba grammatik tahrirdan oldin mazmuniy-mantiqiy muammolarni ko'radi. Bunday yondashuv yozma diskursni "gaplar yig'indisi" sifatida emas, kommunikativ maqsadga bo'ysundirilgan mazmuniy tizim sifatida shakllantiradi.

Uchinchi bosqich – hamkorlikdagi va individual matn yaratish. Bulutli yoki LMSGa integratsiyalashgan hujjatlarda bir vaqtning o'zida yozish, izoh qoldirish va tahrir tarixini ko'rish talabani yozish strategiyalarini tashqi ko'rinishga chiqaradi. Talabalar bir-birining paragrafi qanday funksiyani bajarayotgani, gaplar orasidagi aloqa yetarlimi, havola so'zlari aniq referentga egami, bir paragraftan ikkinchisiga o'tish tabiiy amalga oshganmi kabi savollar bo'yicha ishlaydi. Hamkorlikdagi yozish ayniqsa bo'lajak o'qituvchilar uchun ikki tomonlama ahamiyatga ega: ular ham yozuvchi, ham kelajakdagi yozuv o'qituvchisi

sifatida matnni tahlil qilish tajribasini orttiradilar.

To'rtinchi bosqich – ko'p manbali fikr-mulohaza va qayta tahrir. Raqamli muhit avtomatik, tengdosh va o'qituvchi fikr-mulohazasini birlashtirish imkonini beradi. Avtomatlashtirilgan yozma baholash bo'yicha meta-tahlillar bunday tizimlar yozuv sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligini, biroq natijalar vosita, kontekst va undan foydalanish usuliga qarab farqlanishini ko'rsatadi (Fleckenstein, 2023). Shu sababli avtomatik tavsiya yakuniy hukm sifatida emas, tekshirilishi lozim bo'lgan diagnostik signal sifatida taqdim etilishi maqsadga muvofiq. Talaba har bir tavsiyani qabul qilishdan oldin uning mazmun va diskursga ta'sirini tahlil qiladi. O'qituvchi esa yuqori darajadagi muammolar – tezis aniqligi, dalilning rivoji, paragraf funksiyasi, global koherensiya va o'quvchiga yo'naltirilganlikka e'tibor qaratadi.

Fikr-mulohaza samaradorligi uning mavjudligi bilan emas, undan keyingi tahrir harakati bilan belgilanadi. L2 yozuvi bo'yicha tadqiqotlar o'qituvchi izohlari, peer-feedback, konferensiya va kompyuter orqali beriladigan fikr-mulohazalar yozish pedagogikasining muhim tarkibiy qismi ekanini ko'rsatadi (Hyland, 2006). Shu bois raqamli topshiriqda "fikr olindi" bosqichi alohida natija hisoblanmasligi kerak. Talaba "qaysi fikrni qabul qildim – nima uchun?", "qaysi fikrni rad etdim – nima uchun?", "matnning qaysi qismi strukturaviy qayta yozildi?" kabi reflektiv savollarga javob beradi. Bu amaliyot qayta tahrirni mexanik tuzatishdan ongli diskursiv qaror qabul qilish darajasiga olib chiqadi.

Beshinchi bosqich – elektron portfolio va refleksiya. Portfolio tarkibiga dastlabki reja, birinchi qoralama, peer-feedback, o'qituvchi fikri, avtomatik tavsiyalar bo'yicha qarorlar, yakuniy matn va qisqa reflektiv izoh kiritiladi. Bunday tuzilma talabaning faqat yakuniy mahsulotini emas, kompetensiyaning rivojlanish jarayonini baholash imkonini beradi. Masalan, bir semestr davomida talabaning paragraf tuzilishi, mavzu rivoji, mantiqiy

bog'lanishlar va o'quvchi bilan munosabatni tashkil etishdagi o'zgarishlar qiyosiy tahlil qilinishi mumkin. Shu tariqa baholash diagnostik va formativ xarakter kasb etadi.

Raqamli ta'lim muhitida yozma diskursiv kompetensiyani rivojlantirishda bir qator metodik shartlarga rioya qilish zarur. Birinchidan, raqamli vosita aniq diskursiv maqsad bilan bog'lanishi kerak: masalan, konsept-xarita global koherensiyani, korpus vositasi leksik kogeziyani, hamkorlikdagi hujjat peer-feedback va qayta tahrirni qo'llab-quvvatlashi lozim. Ikkinchidan, raqamli faoliyat bosqichma-bosqich murakkablashib borishi kerak; boshlang'ich topshiriqlarda o'qituvchi tayanchi kuchli bo'lsa, keyinchalik talaba mustaqil rejalashtirish va tahrirga o'tadi. Uchinchidan, formativ baholash mezonlari talaba uchun oldindan ochiq bo'lishi zarur. To'rtinchidan, avtomatlashtirilgan va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanishda mualliflik, akademik halollik va ma'lumotlar ishonchligini tekshirish ko'nikmalari maxsus o'rgatilishi lozim.

Mazkur metodik shartlar o'qituvchining rolini kamaytirmaydi, aksincha uni yanada murakkablashtiradi. O'qituvchi endi faqat xatoni belgilovchi emas, balki raqamli yozish muhitini loyihalovchi, autentik materiallarni tanlovchi, diskurs mezonlarini aniqlashtiruvchi, fikr-mulohaza manbalarini muvofiqlashtiruvchi va talabaning refleksiyasini boshqaruvchi fasilitator sifatida namoyon bo'ladi. DigCompEdu doirasidagi raqamli resurslar, baholash, ta'lim oluvchini qo'llab-quvvatlash va uning raqamli kompetensiyasini rivojlantirishga oid yo'nalishlar ham aynan shunday kengaytirilgan professional rolni qo'llab-quvvatlaydi (Redecker, 2017).

Yozma diskursiv kompetensiyani baholash ham raqamli muhit logikasiga mos ravishda ko'p komponentli bo'lishi kerak. Baholash mezonlariga mavzuni rivojlantirish, global va lokal koherensiya, kogeziya, mantiqiy bog'lanishlar, janrga muvofiqlik, muallif-o'quvchi munosabati va qayta tahrir sifati kiritilishi mumkin (Wang, 2022). Bunda yakuniy

matn balli bilan bir qatorda yozish jarayonidagi rivojlanish, fikr-mulohazani qayta ishlash sifati va reflektiv izohlar ham hisobga olinadi. Natijada talaba "to'g'ri yozish"ni emas, "maqsadga muvofiq, yaxlit va o'quvchi uchun tushunarli diskurs yaratish"ni o'rganadi.

Raqamli ta'lim muhiti bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozma diskursiv kompetensiyasini rivojlantirish uchun keng didaktik imkoniyatlarga ega, biroq bu imkoniyatlar texnologiyaning o'z-o'zidan qo'llanishi bilan yuzaga chiqmaydi. Raqamli vositalar diskursiv maqsad, metodik bosqich va aniq baholash mezonlari bilan bog'langandagina samarali pedagogik resursga aylanadi. O'zbek olimlarining chet tilini amaliy egallash, ta'lim jarayonini texnologik loyihalash va pedagogik ta'limni axborotlashtirishga doir qarashlari raqamli

yo'zish pedagogikasini milliy metodik kontekstda asoslash imkonini beradi.

Taklif etilgan besh bosqichli model – diskursiv orientatsiya va janr tahlili, raqamli rejalashtirish, hamkorlikdagi va individual matn yaratish, ko'p manbali fikr-mulohaza va qayta tahrir, elektron portfolio asosidagi refleksiya – yozuvning mahsulot va jarayon tomonlarini birlashtiradi. Uning asosiy metodik afzalligi talabanning matn yaratish jarayonini ko'rinadigan, qayta ko'rib chiqiladigan va baholanadigan faoliyatga aylantirishidir. Keyingi tadqiqotlarda mazkur modelning samaradorligini eksperimental guruhlar asosida tekshirish, yozma diskursiv kompetensiya komponentlari bo'yicha diagnostik rubrikalar ishlab chiqish va raqamli vositalarning alohida bosqichlarga ta'sirini empirik baholash maqsadga muvofiq.

References:

1. Abduqodirov, A. A., & Toshtemirov, D. E. (2019). *Ta'lim muassasalarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi: Monografiya*. Universitet.
2. Begimqulov, U. Sh. (2007). *Pedagogik ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari*. Fan.
3. Fleckenstein, J., Liebenow, L. W., & Meyer, J. (2023). Automated feedback and writing: A multi-level meta-analysis of effects on students' performance. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 6, Article 1162454. <https://doi.org/10.3389/frai.2023.1162454>
4. Hyland, K. (2007). Genre pedagogy: Language, literacy and L2 writing instruction. *Journal of Second Language Writing*, 16(3), 148–164. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2007.07.005>
5. Hyland, K., & Hyland, F. (2006). Feedback on second language students' writing. *Language Teaching*, 39(2), 83–101. <https://doi.org/10.1017/S0261444806003399>
6. Ishmuhamedov, R., & Yuldashev, M. (2016). *Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar*. Nihol.
7. Jalolov, J. (2012). *Chet til o'qitish metodikasi*. O'qituvchi. <https://cspu.uz/chet-tili-oqitish-metodikasi>
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2019, October 8). *O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida* (PF-5847-son Farmoni). LexUZ. <https://lex.uz/docs/-4545884>
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. (2020, October 5). *"Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida* (PF-6079-son Farmoni). LexUZ. <https://lex.uz/docs/-5030957>
10. Redecker, C. (2017). *European framework for the digital competence of educators: DigCompEdu* (Y. Punie, Ed.). Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/159770>

11. Tolipov, O'. Q., & Usmonboyeva, M. (2006). *Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari*. Fan. <https://library.dtpi.uz/uz/adabiyotlar/oquv-qollanma/pedagogik-texnologiyalarning-tatbiqiy-asoslari>
12. Wang, Y., & Xie, Q. (2022). Diagnosing EFL undergraduates' discourse competence in academic writing. *Assessing Writing*, 53, Article 100641. <https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100641>